

NR 8

Biblioteka Wydziału Teologii

Agresja i przemoc

w świetle nauk
przyrodniczych i humanistycznych

WYDAWNICTWO WSDMW „HOSIANUM”

OLSZTYN 2002

**AGRESJA I PRZEMOC
W ŚWIETLE
NAUK PRZYRODNICZYCH
I HUMANISTYCZNYCH**

**Praca zbiorowa
pod redakcją ks. Mariana Machinka MSF**

**WYDAWNICTWO WYŻSZEGO SEMINARIUM DUCHOWNEGO
METROPOLII WARMIŃSKIEJ „HOSIANUM”
OLSZTYN 2002**

Recenzenci:

Prof. dr hab. Józef GÓRNIOWICZ
(Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie)
Ks. dr hab. Piotr MORCINIEC
(Uniwersytet Opolski)

Redaktor serii:

Ks. dr Jan GUZOWSKI

Wydano za zgodą Kurii Metropolitalnej
Archidiecezji Warmińskiej
Olsztyn, dnia 29 kwietnia 2002
Nr 360/02

Projekt okładki:

Adam KARZEL – „SQL” s.c.

Redakcja techniczna:

Władysław A. SACHA

Zdjęcia:

kl. Rafał Kiewisz

Tłumaczenia niemieckie:

Ks. Marian Machinek

ISBN 83-89093-04-9

Wyższe Seminarium Duchowne Metropolii Warmińskiej „HOSIANUM”

Wydanie I. Objętość 23,5 ark. wyd. = 16,5 ark. druk. B₁/16.

Fotoskład, przygotowalnia offsetowa i druk:

Studio Poligrafii Komputerowej „SQL” s.c.
10-684 Olsztyn, ul. Wańkowicza 24, tel. (0-89) 542-03-39, tel./fax (0-89) 542-87-66
<http://www.sql.polbox.pl> e-mail: akar@sql.polbox.pl

SPIS TREŚCI

Przedmowa	5
I. AGRESJA i PRZEMOC W ŚWIELE NAUK PRZYRODNICZYCH	9
Dr Cezary ŻEKANOWSKI: Czy istnieje gen kryminalisty? Spojrzenie genetyka	13
Prof. dr hab. Jerzy VETULANI: Neurobiologia agresji. Fenomen agresji w świetle biochemii i fizjologii mózgu	31
Ks. dr Jan GUZOWSKI: Agresja a ewolucja. Konrad Lorenz i jego etologia	55
II. AGRESJA i PRZEMOC W ŚWIELE NAUK SPOŁECZNYCH i PRAWNYCH	69
Prof. dr hab. Anna GAŁDOWA: Psychologia przemocy. O potrzebie sformułowania psychologicznej teorii przemocy	73
Prof. dr hab. Maria BRAUN-GAŁKOWSKA: Piekło za sielankową fasadą. Przemoc w rodzinie	85
Ks. prof. dr hab. Tadeusz ZASEPA: Syndrom Rambo. Czy media generują czy jedynie odzwierciedlają przemoc?	97
Prof. dr hab. Barbara FIJAŁKOWSKA: Kto ma władzę, ten ma rację? Istota psychoterroru w totalitaryzmie (na przykładzie polityki władz PRL wobec Kościoła katolickiego)	107
Prof. dr hab. Stanisław PIKULSKI: „Męczennicy przemocy”? Współczesny terroryzm jako problem międzynarodowy	123
Dr Grażyna WORONIECKA: Syndrom kozła ofiarnego. Przemoc a struktury społeczne według R. Girarda	141
Ks. dr hab. Paweł BORTKIEWICZ, prof. UAM: Spokój na koszt innych? Czy pacyfizm jest ucieczką od odpowiedzialności?	159
Prof. dr hab. Stanisław KAWULA: Czas na naprawę ludzkiego świata? Brutalizacja współczesnego życia jako problem społeczno-pedagogiczny: profilaktyka i resocjalizacja	177
III. AGRESJA i PRZEMOC W ŚWIELE NAUK TEOLOGICZNYCH	191
Ks. prof. dr hab. Waldemar CHROSTOWSKI: „Gdzie jest brat twój, Abel?” (Rdz 4,9). Biblijne spojrzenie na przemoc i gwałt	195
Ks. dr hab. Marian MACHINEK, prof. UWM: Czy Bóg pragnął krwawej ofiary? Problem interpretacji śmierci Chrystusa	213
Ks. prof. dr hab. Janusz NAGÓRNY: Oko za oko? Etyczne aspekty dopuszczalności użycia siły	227
Wykaz wybranych skrótów	259